
אמרי שמואל
מסעי
פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע
נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנו של קדושים האדמו"ר
הרב שמואל שמעון טולידאנו שליט"א
יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"ב

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל:058-4150707

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

חוברת זו מוקדשת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של

נורית ויעקב צמח הי"ו

וברכתם ולהצלחתם של ילדיהם

דניאל , ועמית צמח הי"ו

ולרגל הבר מצווה של בנם היקר

שלום צמח הי"ו

יהי רצון שהקב"ה ימלא את כל מישאלות ליבם
לטובה ולברכה ויזכו לבריאות איתנה ופרנסה טובה
שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

מוקדש לרפואתם ולבריאותם של

שושנה בת לונה
מזל בת סולטנה
עמי עוזיאל בן נזלי

מוקדש לעלוי נישמת

דניאל בן מרים ז"ל

שיום פקודת שנתו כ' בתמוז תש"פ

ת.נ.צ.ב.ה.

מסעי תשפ"ב

בפרשת מסעי אומרת לנו התורה (במדבר לג א) "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרון".

התורה הקדושה בפרשת מסעי מספרת לנו את כל הארבעים ושתים מסעות שעברו בהם בני ישראל במשך כל הארבעים שנה שהיו במדבר, משעה שיצאו מארץ מצרים ועד זמן שנכנסו לארץ ישראל, ואלה בגימטריה מ"ב, רמז למ"ב מסעות שנסעו בני ישראל.

בספר עבודת ישראל (פרשת מסעי) כותב בימי בין המצרים יש 21 ימים ו21 לילות ביחד זה 42, כנגד 42 מסעות שנסעו בני ישראל במדבר.

שאל הבן את העגלון כמה קילומטרים כבר התרחקנו מן העיר

עמ"י כשיצאו מארץ מצרים כל הזמן עניין אותם כמה כבר אנחנו רחוקים מארץ מצרים, אבל משה רבינו כל הזה חיכה להיכנס לארץ הקודש. ומה סיבת ההבדל ביניהם?

אלא מבאר המגיד מדובנא (אהל יעקב מטות) על פי משל לילד שהתייתם מאמו ואחרי זמן קצר האבא שלו התחתן עם אשה אחרת, והאמא החורגת לא היתה אוהבת את אותו ילד, ולא היתה מתייחסת אליו יפה והיתה מצערת אותו כל הזמן וכל שנות נעוריו של אותו ילד היו מלאות בצער, וכשגדל הבן הלך האבא לחפש לו שידוך, ומצא האבא כלה טובה לבנו באיזה עיר רחוקה מאוד, וכמה ימים לפני החתונה יצאו הבן והאבא לדרך ועלו לעגלה, ואחרי כמה ימים שואל הבן את העגלון תגיד לי כמה קילומטרים כבר התרחקנו מן העיר? ואחרי זמן קצר האבא שאל את העגלון עוד כמה זמן אנחנו מגיעים אל החתונה?

וצריך להבין מה ההבדל בין האב שמחכה לחתונה לבין הבן ששואל כמה זמן התרחקנו מהעיר.

אלא הטבע בעולם שכל אדם מתעניין במה שהוא הכי חשוב לו, הבן היה הכי חשוב לו כמה שיותר להתרחק מהעיר שגרה בו האמא החורגת שהיתה מצערת אותו כל הזמן ולכן הוא שאל את העגלון כמה קילומטרים כבר התרחקנו מהעיר, אבל האבא הדבר הכי חשוב

לו זה שהבן שלו עומד להתחתן הוא התעניין עוד כמה זמן מגיעים לחתונה?

כך אומר המגיד מדובנא בני ישראל כשיצאו ממצרים עניין אותם דבר אחד לברוח ולצאת כבר מארץ מצרים מבית עבדים, אבל להיכנס לארץ ישראל בכלל עדיין לא חשבו על זה, כל מה שעניין אותם זה מתי כבר נצא כמה שיותר מהר מארץ מצרים וכשיצאו מארץ מצרים כל הזמן עניין אותם כמה כבר אנחנו רחוקים מארץ מצרים, כמו שאותו ילד שהאמא החורגת היתה מצערת אותו כל חייו הוא התעניין כמה קילומטרים כבר התרחקנו מהעיר, אבל משה רבינו ידע את מעלתה של ארץ ישראל וידע שכל מטרתם של יציאת מצרים כדי לקבל את התורה ולהיכנס לארץ הקודש.

ארבעים ושתיים מסעות

והתורה מזכירה בדיוק את כל המקומות שעברו בהם בני ישראל, ויש מקומות שבני ישראל חנו בהם זמן קצר, ויש מקומות שבני ישראל התעכבו שם זמן ארוך.

ארבעים ושתיים מסעות כנגד שם מ"ב

ומובא בשם הרב הקדוש רבי שמשון מאוסטרופלי הי"ד זיע"א שכאשר יש צרה בעיר, ובפרט בזמן מגיפה, על כל אחד לומר בשחרית ובלילה את מ"ב מסעות בני ישראל, וישתדל בסיום מ"ב המסעות לומר את תפילת רבי נחוניא בן הקנה "אנא בכח גדולת ימינך", שגם בתפילת אנא בכח יש ארבעים ושתיים תיבות כנגד ארבעים ושתיים מסעות של בני ישראל במדבר, והם כנגד שם מ"ב שהוא אחד משמותיו של הקב"ה, שגם המ"ב מסעות הם כנגד של מ"ב, וכן שם זה רמוז בקדיש שאומר וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל כתוב 7 פעמים וכל מילה מתחילה באות ושש כפול שבע שווה 42, ולכן אם יהודי נמצא בצרה יקרא את ה42 מסעות וינצל מכל צרה ומכל מגיפה

בספר נר ישראל, למגיד מקוז'ניץ, מביא בשם הספר עטרת חיים -

וכתבו המקובלים בשם הרמב"ן, שכל כך מסוגלת קריאת פרשה זו, של מ"ב המסעות, שאם קורא אותם אדם, אות באות, תיבה בתיבה, בזמן המגפה בר מינן, יום ביומו, מובטח לו שהוא ניצול ולא ימות במגפה.

וכן רבינו השפת אמת כותב שהתורה הקדושה כתבה את כל סדר המסעות של בני ישראל במדבר, כדי לרמוז לנו שבשעה שיהודי יהיה בצרה שיזכיר את המ"ב מסעות של בני ישראל וינצל מכל צרה שבאה עליו.

מדוע התורה כתבה את כל הארבעים ושתיים מסעות

ידוע שאין אות מיותרת בתורה והתורה מדוקדקת מאוד שכל אות באה ללמד אותנו איזה דבר, ולכאורה צריך להבין מדוע התורה טרחה לכתוב את כל הארבעים ושתיים מקומות שעברו בהם בני ישראל במדבר, מה זה בא ללמד אותנו?

כדי לחזק בנו את האמונה בבורא עולם

אלא אומר רבנו בחיי בספרו "כד הקמח" (ערך סוכה), בשם הרמב"ם, וכן הרמב"ן מביא בשם הרמב"ם, שהסיבה שהקב"ה כתב את כל המקומות כדי לחזק בנו את האמונה בבורא עולם, שאם לא היה מוזכר את המקומות שבני ישראל עברו במדבר, היינו יכולים לחשוב שבני ישראל עברו במדבר אבל הם היו סמוך לישוב בני אדם וכך הם התקיימו שקנו משם אוכל ומים, ולכן התורה כתבה לנו את כל המקומות שכל המקומות האלו שעברו בהם בני ישראל והם היו בלב המדבר מקום שומם שאין בו לא אוכל לא צמחיה לא מים לא בעלי חיים, ובני ישראל הלכו שם לא שנה אחת אלא ארבעים שנה, ובני ישראל היו קרוב לחמישה מיליון בני אדם, ובני ישראל התקיימו במדבר מעל הטבע בדרך נס, שהקב"ה הוריד להם אוכל מן השמים, והבאר של מרים היתה מוציאה להם מים, והתורה מעידה "זה ארבעים שנה לא חסרת דבר", בשר ודם שבא אצלו אורח מכין לו ביום הראשון בשר, ביום השני רק עופות, ביום השלישי דגים, ביום הרביעי ירקות, ביום החמישי לא מכין לכבודו שום דבר, אלא

אומר לו מה שאני אוכל תאכל יחד איתי, אבל לעומת זאת הקב"ה במשך ארבעים שנה אומר לעם ישראל "זה ארבעים שנה לא חסרת דבר" לא היה חסר לכם שום דבר, עד היום האחרון, והיום חוקרים גויים הגיעו למסקנה שיש סימן באדמה לכל הארבעים ושתיים המקומות שעברו בהם בני ישראל בהיותם במדבר.

וזה לשון הרמב"ן הכל היה מקום נס, המקום לא היה מקום חריש וקציר, ולא היה מקום ישוב בני-אדם, היה מקום מבודד לגמרי, ובא הכתוב להנציח, שהכל היה על דרך נס. הקב"ה נשא את עם ישראל, 42 מסעות, כאשר יישא האומן את היונק.

הקב"ה מנהיג אותנו מעל הטבע הבריאה

לכן התורה כתבה לנו את כל סדר המסעות, כדי שנלמד שהקב"ה דואג ליהודי מעל הטבע, אבל בתנאי אחד שיהודי מבטל את השכל ומתחזק באמונה בבורא עולם כמו בני ישראל שהלכו באמונה שלימה, כמו שהנביא אומר (ירמיהו ב ב) "זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", שהקב"ה אומר אני זוכר לכם את החסד שהלכתם אחרי במדבר במקום שומם והלכתם אחרי באמונה שלימה וחזקה, וכן כתב הספורנו שרצה האל יתברך שייכתבו מסעי ישראל להודיע זכותם בלכתם אחריו, "זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

ודאי שהקב"ה יכול לדאוג לך לפרנסה

לפעמים יהודי נמצא בצרה ולא מבין מאין תבוא לו הישועה, על ידי שיתסכל בפרשה שלנו הוא יבין אם בורא עולם יכל להאכיל 5 מיליון בני אדם במדבר במשך 40 שנה, ודאי שהקב"ה יכול לדאוג לך לפרנסה ולהכין לך דרך של ברכה לכן התורה כתבה את כל המקומות שבני ישראל הלכו במדבר.

לא כל הארבעים שנה שהיו במדבר היו בתנועה

ועוד אומר רבנו בחיי שהסיבה שהתורה כתבה את כל הארבעים ושתיים מסעות שעברו בני ישראל במדבר, כדי שלא יעלה בדעתם שכל ארבעים שנה שהיו במדבר, כל הזמן היו בתנועה, אלא היו רק ארבעים ושתים מסעות, וגם מסעות אלו לא היו עם סדר מסוים, שבמקום אחד היו אחד עשרה שנה ובמקום אחר יום או לילה בלבד, והכל היה בהוראת אלוק ממעל, וכדי להודיע שלא היו הולכים במדבר ללא מטרה כאנשים טועים, מספרת לנו התורה שהיו מתענגים והיה להם כדי סיפוקם יותר מאלו היושבים ישיבת קבע, לכן אמרו את המשל למלך שהיה בנו חולה והיה מוליכו ממקום למקום לרפואתו, כיון שחזרו, הזכיר לו אביו את כל המקומות ששהו בהליכתן, כאן ישבנו כאן הוקרנו כאן חששנו בראשך.

יש בתיאור המסעות רמז לגאולה העתידה לבוא

ועוד, יש בתיאור המסעות רמז לעתיד שכל הנביאים מסכימים שהגאולה העתידה שלה אנו מצפים תהיה בדמיון הגאולה הראשונה, וכן אמר הנביא מיכה (ז טו) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכשם שיצאו בגאולה הראשונה אל המדבר, כך גם בגאולה האחרונה עתידין שיצאו הרבה מישראל אל המדבר ויעברו על מקומות אלו והקב"ה ינהלם ויכלכלם שם כמו שעשה לישראל במדבר, וזהו דבר הנביא (יחזקאל כ לה) "והבאתי אתכם אל מדבר העמים", וזה נרמז בפרשתנו, שכתוב פעמיים "מוצאיהם" - "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם", וחזר ואמר "ואלה מסעיהם למוצאיהם", כדי לרמוז על יציאה ראשונה ואחרונה.

החיים של יהודי הם מסע אחד ארוך מיום שבא לעולם הזה עד שיוצא מהעולם זה

בספר "דגל מחנה אפרים" (פרשת מסעי) מביא בשם אדוני אבי זקני הבעל שם טוב זי"ע, וזו לשונו, כל מ"ב מסעות, הם אצל כל אדם מיום היוולדו, עד שובו אל עולמו, כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו, בחינת יציאת מצרים כנודע, אחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה.

רבי ישראל הבעל שם טוב אומר שבאה התורה לרמוז לנו תדע לך שהחיים של יהודי בעולם הזה הם מסע אחד ארוך מיום שבא לעולם הזה עד שיוצא מהעולם, וכל יהודי באשר הוא, עובר מיום לידתו עד יום פטירתו מ"ב מסעות וכמו שבני ישראל במדבר חלק מהזמנים נסעו וחלק עצרו חלק היו בעליה וחלק מהזמן היו בירידה, כך החיים של האדם יש זמן של הליכה ויש זמן של עצירה יש זמן של עליה ויש זמן של ירידה, יש עצירות בחיים של שעות, יש עצירות של שנה, יש התמודדויות ארוכות ויש התמודדויות קצרות, אבל צריך לזכור גם אם יש רגעים של ירידה או עצירה, אבל צריך לדאוג שהעצירה או הירידה זה לא יהיה לנצח, וכמו שבני ישראל גם שירדו אבל אחר כך המשכו והתקרבו בחזרה להקב"ה.

ומסיים רבינו הבעל שם טוב וזה לשונו "ובוודאי נכתבו המסעות בתורה, להורות הדרך הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך הישר אשר ילך בו כל ימי חייו".

כל יהודי בא לעולם הזה למטרה מסוימת לשליחות מסוימת

כמו שעם ישראל במדבר היו להם מסעות וניסיונות במשך ארבעים שנה שהיו במדבר, והכל כדי לזכך אותם מהטומאה של ארץ מצרים ולטהר אותם שיוכלו להיכנס לארץ ישראל, כך כל יהודי בא לעולם הזה למטרה מסוימת לשליחות מסוימת, ולכן גם אם נמצא יהודי בזמן שקשה לו הוא צריך לזכור שכמו שעם ישראל במדבר היו במצבים קשים אבל בסופו של דבר ניצלו כי כל יהודי

הוא בן של מלך בן של בורא עולם.

התורה פירטה את המסעות כדי שנבין שאין כאן כל מקרה

עוד תירוץ אומר מרן רבי אהרון לייב שטיינמן זצוק"ל כל אדם עובר בחייו מסעות רבים, מהם פשוטים ומהם מורכבים. לכל אחד מסעות שונים ומשונים והתרחשויות המיוחדות לו, ומיוחד לו גם אופן התנהלותו בהם, ואומרים לאדם שים לב, עברת כל כך הרבה מסעות, האם למדת מהם משהו, או אולי הסתובבת כי הכל מקרי כאילו יש כאן איזשהו גלגל ענק שמסתובב ואין אתה רואה לו מטרה ותכלית?! לא לחינם אומר המדרש "התחיל אביו מונה כל המסעות", ולא אמר לו: יודע אתה מדוע קיבלת כאן מכה זו? משום שנהגת שלא כשורה בעניין פלוני, וצער שהיה לך יודע אתה משום מה בא, משום חטא זה שעשית, התורה פירטה את המסעות כדי שנבין שאין כאן כל מקרה, כדי שהמסעות לא יעברו "ליד" האדם, אלא ישכיל וילמד את הלקח הנכון.

הדרך אל האושר היא... הדרך עצמה

כך גם האדם, צריך "ללכת" ממדרגה למדרגה, להתגבר על קשיים, להתקדם ולהתעלות כל הזמן במהלך המסע האישי של חייו במקום לחכות לחתונה שלך או לידת הילדים או לחתונה של הילדים שלך ו"להיות מאושר", זכרו כי הדרך אל האושר היא... הדרך עצמה.

וכח הסגולה של קריאת המ"ב מסעות היא לתת כח לאדם, להתחזק ולקבל כח מהשם יתברך שהוליך את אבותינו במדבר, להתמודד כל אדם במסע החיים שלו במקום בו הוא נמצא.

אהר כך חזרו והתקרבו להקב"ה ולא התייאשו מן התשובה

אומר רבינו החפץ חיים הטבע בעולם שיצר הרע מכניס באדם יאוש מן התשובה שיהודי בא לעשות מצוה יצה"ר אומר לו וכי הקב"ה צריך את המצוה שלך הרי אתה יודע בעצמך כמה עבירות חמורות עשית

ושיהודי נופל יצר הרע מנסה שלא יקום, אבל באה התורה ללמד אותנו גם אם נפלת תקום כמ"ש (משלי כד טז) "שבע יפול צדיק וקם" שאיך זכה להיות צדיק שגם שנפל שבע פעמים אבל הוא לא נפל ליאוש אלא קם בחזרה להתקרב להקב"ה וכל רגע יש נסיון והקב"ה יודע כמה יצה"ר קשה ושיצה"ר כל הזמן מנסה לנתק אותו מהשורשים שלו אבל הקב"ה אומר תלמד מהפרשה שלנו שבני ישראל גם שהתרחקו מהקב"ה והלכו ועבדו עבודה זרה בחטא העגל אבל אחר כך חזרו והתקרבו להקב"ה ולא התייאשו מן התשובה, כך גם אתה גם היה לך זמן של ירידה בעבודת השם אבל תחזור בחזרה ותתקרב להקב"ה.

כדאי לנו כל הדרך הזאת העיקר שזכינו להיכנס לארץ ישראל

המדרש אומר משל למה הדבר דומה למלך אחד שבנו היחיד היה חולה מאוד ולקח אותו המלך בדרך רחוקה וקשה כדי לרפאות את הילד והילד היה מתלונן הדרך קשה עלי מאוד והיה האבא מעודד אותו והבן התרפא והאבא חזר בדרך עם בנו והיה מזכיר לו בני שהיית בדרך הלוך כמה היה קשה לך כאן אבל עכשיו הילד שמח עכשיו שאני בריא היה שווה לי כל הדרך שהלכתי, הנמשל שבני ישראל הלכו במדבר היו מתלוננים קשה עלינו הדרך אבל שנכנסו לארץ ישראל אמרו היה כדאי לנו כל הדרך הזאת העיקר שזכינו להיכנס לארץ ישראל.

בני ישראל בגלות קרוב לאלפיים שנה כמה סבל וכמה קושי, אבל כאשר יבוא מלך המשיח יאמרו בני ישראל היה שווה כל מה שעברנו העיקר שזכינו לגאולה שלימה.

משל למלך שהיה בנו חולה

כתוב בפרשה (לג ב) ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם. כתוב במדרש (תנחומא מסעי ג, הובא ברש"י שם) ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות אמר לו כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך, כך אמר לו הקב"ה

למשה, מנה להם את כל המסעות היכן הכעיסוני, לכך נאמר אלה מסעי בני ישראל.

המשל בא להסביר לנו את התועלת שבסיפור ומנין המסעות, אבל עדיין צריך להסביר גם את המשל גופא, לשם מה באמת צריך להזכיר לבן את כל מה שעבר עליהם בדרך?! הלא עתה הוא בריא, וכל מה שהיה אינם אלא זיכרונות לא נעימים!

נראה, שלמלך זה היתה כוונה עמוקה בסיפור זה, הוא רצה ללמד לבנו את הלקח שעליו להפיק לעתיד חייו, בשעה שהוליך את בנו למקום המרפא, בודאי לא הפסיק הבן להתאונן על טלטולי הדרך הקשים שעוברים עליו - לא רק שהוא חולה ומתייסר בכאבים, אלא שעוד מטלטלים אותו ממקום למקום, ומוסיפים לו יסורים! הלא זו אכזריות מאין כמוה! באותה עת, לא היה לאב מה לענות, וכי במה אפשר להרגיע אדם בעת צערו? רק דבר אחד יכול היה לומר לו: "תהיה בטוח שאיני מתכוון להרע לך, אתה יודע שאיני דורש אלא טובתך, וממילא תוכל לסמוך עלי, שכל זה כדאי לך".

אבל עכשיו, משנתרפא הבן וחוזר למקומו בשלום, מראה לו האב את כל המקומות, שבהם נתייסר בזמנו ביסוריו בעת ההליכה. "תזכור מה שאמרת לי, איך נתרעמת עלי. ועכשיו תאמר בעצמך: צדקתי, או לא צדקתי? היית חייב לסמוך עלי בעינים עצומות, להאמין שזה לטובתך. אבל עכשיו אתה רואה זאת בעיניך: הכל היה לטובה".

וכך היתה גם כוונתו של הקב"ה, כשאמר למשה רבנו לסכם את כל המסעות, בתום ארבעים שנות נדודיהם במדבר. בזמנו, הרבו בני ישראל להתרעם על גורלם המר, שעליהם להיות נודדים במדבר. הם לא היו מסוגלים לראות ולהבין, איזו תועלת תצמח להם מכל זה. רק האמונה שהאמינו בהקב"ה נתנה להם את הכח לעמוד ביסורים אלה.

עתה יכלו להביט על המסעות במבט אחר

עתה ראו בחוש, כיצד חינך אותם הקב"ה והכין אותם לקראת העתיד בארץ ישראל, במשך אותם ארבעים

שנות נדודים במדבר, כיצד עלו ממדרגה למדרגה בכל מסע ומסע, עד שהיו ראויים לנהל חיי תורה אמיתיים בארץ אבותיהם.

בזה ניתן להסביר את שינוי הלשון שבפסוק שלפנינו: בתחילתו נאמר "ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה", ואילו בסופו נאמר: "ואלה מסעיהם למוצאיהם". הלא דבר הוא אלא הוא אשר אמרנו: משה ראה וכתב את "מוצאיהם" את היציאה ממקומות החנייה, במבט שלו: "למסעיהם" - הם שימשו כהכנה למסע חדש, לעלייה רוחנית חדשה, אבל בשעתו, במבט של ההווה, הם נראו אחרת. "אלה מסעיהם למוצאיהם" כל תכלית המסע נראתה להם כגאולה ממקום חנייתם שהיה כבד עליהם, הם לא ראו במסע ענין חיובי, אלא שמחו בעצם האפשרות לנסוע מכאן. רק עתה, בעת הכתיבה, התגלה גם הפן החיובי - "מוצאיהם למסעיהם".

ומן העבר אל העתיד - כשתבא הגאולה השלימה בב"א, נוכל גם אנחנו לראות ולהבין, מהו הטוב הטמון בכל מה שעובר עלינו, כיצד מה שנראה לנו רע אינו אלא הכנה הכרחית לטוב האמיתי, שאליו אנו מצפים בכל יום ויום.

יש ישועה על ידי שליח ויש ישועה שבאה לאדם ישירות מבורא עולם

כתוב בתורה (במדבר לג א) "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרון", אומר המדרש יש שני סוגים של ישועה על ידי הקב"ה יש ישועה שבאה על ידי שליח, ויש ישועה שבאה לאדם ישירות מבורא עולם בלי שליח.

וההבדל ביניהם הוא שישועה שבאה ע"י שליח היא לא לנצח, אבל ישועה שבאה ישירות מהקב"ה היא לנצח, ולכן אנחנו אומרים בתפילה רפאני ה' וארפא, כי אם הרפואה היא על ידי רופא היא לא לנצח, אבל כשהרפואה היא על ידי הקב"ה היא לנצח, ולכן בני ישראל יצאו ביד משה ואהרון, כיון שהיתה ע"י שליחים לכן הגאולה היא לא לנצח אלא לזמן מוגבל, ולכן באמת בסופו של דבר בני ישראל עברו 4 גלויות, גלות

בבל מדי יוון ואדום. ואומר המגלה עמוקות שיש רמז לזה בפסוק 'אלה מסעי בני ישראל', אלה א אדום, מסעי מ מדי, בני ב בבל, ישראל י יוון, אבל הגאולה האחרונה תהיה על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, ולכן הנביא אומר הגאולה האחרונה היא לנצח כמ"ש (ישעיהו מה יז) "ישראל נושע בה' תשועת עולמים" כי היא לנצח.

למה הקב"ה הטריח את בני ישראל

ושואלים רבותינו ז"ל שלכאורה למה הקב"ה הטריח את בני ישראל טירחא כל כך גדולה במשך ארבעים שנה שהיה מסובב אותם במדבר בארבעים ושתיים מסעות?

אלא אומרים רבותינו ז"ל על פי מה שהגמרא אומרת במסכת ברכות (ה א) תניא רשב"י אומר שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולם לא נתנם אלא על ידי יסורים ואלו הן תורה ארץ ישראל ועולם הבא.

והסיבה שהקב"ה סיבב שבני ישראל התעכבו במדבר ארבעים שנה ורק אחר כך יזכו להיכנס לארץ ישראל, בגלל שארץ ישראל נקנית ביסורים וכדי לזכות להיכנס לארץ ישראל היו חייבים לעבור יסורים.

רוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבים של חברו

והסיבה שארץ ישראל נקנית ביסורים?

כי הטבע של האדם בעולם הזה שמתי האדם מעריך איזה דבר רק כאשר הוא טרח והתייגע עליו אבל דבר שבא על האדם בלי טורח הוא פחות מעריך, וכמו שמובא בגמרא (בבא מציעא לח א) שאם אדם נתן לשומר שישמור לו על הפירות שהוא גידל ורואה השומר שהפירות עומדים להירקב, לא ימכור אותם אלא יחכה עד שיבוא ואפילו שהרוב יתקלקל, כי חביב על האדם קב שלו שהוא טרח עליו יותר מתשעה קבין של חברו שלא טרח והתייגע עליהם. וכמו שאמר רב כהנא רוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבים של חברו.

וכך אומר המדרש בני ישראל כשהיו במדבר ירד להם אוכל מן השמים המן במשך 40 שנה, ובסוף מה הם אמרו (במדבר כא ה) ונפשנו קצה

בלחם הקלוקל ולכאורה איך אפשר לומר דבר כזה על המן שהיה אוכל של המלאכים והיו בו כל הטעמים שבעולם?

אלא דבר שאדם לא טרח עליו ולא עמל עליו הוא לא חביב על האדם וכמו שדוד המלך אומר (תהלים קכח ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, ולכן כדי שידעו להעריך את מעלתה של ארץ ישראל לכן לא נכנסו בקלות לארץ ישראל אלא רק אחרי ששהו במדבר ארבעים שנה.

כל זמן שנשאר לך מהכסף שלי לא היה אכפת לך שאני שורף

הבן איש חי מספר מעשה באדם אחד שהיה עשיר ורצה ללמד את בנו מלאכת המסחר, אבל הבן לא היה רוצה לעמול ולטרוח כי לא היה חסר לו שום דבר, והיה מרמה את אביו כאילו הוא עובד ולכן הבן היה הולך לטייל, ובערב מביא לאבא כמה מטבעות והיה אומר זה מה שהרווחתי היום, והיה האבא לוקח את הכסף וזורק לאשפה עד שנגמר לבן הכסף, והבן יצא לעבוד והביא לאבא כמה מטבעות והאבא זרק אותם לאשפה, והיה אומר הבן לאבא אבא למה אתה זורק את הכסף לאשפה חבל ואמר האבא היום התחלת לעבוד, שואל הבן את האבא איך אתה יודע אמר לו האבא עד היום כאשר שזרקתי את הכסף שהבאת לי לאשפה, לא אמרת לי חבל על הכסף כי לא עבדת וטרחת עליו, אבל היום שאמרת לי חבל על הכסף הבנתי שכבר התחלת לעבוד כי מה יקר וחביב על האדם רק מה שאדם טרח עליו, לכן הקב"ה לא הכניס את בני ישראל בקלות לא"י כדי שתהיה חביבה עליהם, וכמו שכתוב (תהלים קכו ה) הזורעים בדמעה ברינה יקצורו מה שאדם טרח בעמל גדול אחר כך יש לו שמחה גדולה שבא לקצור.

למה יציאת הרוצח בשגגה מהגלות תלויה במיתת כה"ג

וידבר ד' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען, והקריתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה, (לה י-יא) "כי בעיר מקלטו ישב עד מות

הכהן הגדול ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו" (לה כח).

בהמשך פרשת השבוע אנו קוראים שלפני שבני ישראל עומדים להיכנס לארץ ישראל, הקב"ה מצווה את משה רבנו שיבנו ששה ערי מקלט למי שהרג נפש בשוגג, שבזמן שבית המקדש היה קיים אדם שהיה רוצח נפש במזיד היה חייב מיתה אבל מי שהרג נפש בשגגה בלא כוונה היה גולה לעיר מקלט והיה נמצא בעיר מקלט עד שימות הכהן הגדול ואם היה יוצא הרוצח מהעיר מקלט קודם זמנו היו יכולים קרובי ההרוג להורגו.

ושואלים חז"ל לכאורה עונש זה אינו מובן וכי יש קשר בין העונש המגיע לרוצח לבין מות הכהן הגדול?

ועוד הרי יוצא שרוצח אחד יגלה לשנים רבות בעוד שחברו שעשה אותו מעשה ישב ימים ספורים בלבד, היכן כאן הצדק?

אלא מבאר רבנו עובדיה ספורנו זיע"א (במדבר לה כה) כאשר שגוזרים בית דין עונש על אדם שרצח, אם יש עדים והתראה הרי הוא נקרא מזיד ואחת דינו להמית ואם לאו הוא פטור מכלום.

אמנם ברוצח בשוגג יש אחד שהיה קרוב לאונס ויש שהוא קרוב לפשיעה איזה צדק להעניש את כל השוגגים באותה מידה?

וגם יש לחשוש אף על פי שנראה שוגג אולי כוונתו היתה במזיד ואיך נוכל להעניש את כל השוגגים בשוה?

ודאג הקב"ה שהצדק יעשה לרוצח בשוגג, ולכן לא נקבע זמן קבוע לעונש, אלא תלה הקב"ה דבר זה במיתתו של הכהן הגדול, שבכך הוציאה התורה את קביעת העונש מידי בית דין של מטה והשאירה ענין זה לבית דין של מעלה להשגחה פרטית, שרק היא יכולה למדוד העונש בדיוק לפי המגיע לו באמת, כי מי שהרג בקרוב למזיד שמגיע לו עונש גדול יזדמן לו כהן גדול שיאריך ימים. כי מי שהרג בקרוב לאונס שאין עונשו מרובה כל כך יסובבו מן השמים שלא ישב בעיר מקלט רק זמן קצר.

לומדים אנחנו מהפרשת השבוע דבר גדול ביותר, שיהודי נמצא במצב שעשו לו דבר רע שלא יעניש אותו אלא ישאיר את הענין בידי שמים

וה' ידע איך בדיוק להענישו, וכמו שמצינו ברוצח בשוגג שהבית דין לא היו יכולים לדעת מה היתה בדיוק כוונתו אם הרגו במזיד או לא, ולכן אמרה תורה שיהיה בעיר מקלט עד מות הכהן הגדול ואם כוונתו היה במזיד הקב"ה יסובב הענין שהכהן הגדול יאריך ימים, ואם לא היתה כוונתו לרעה אלא בשוגג קרוב לאונס יסובבו מן השמים שלא ישב בעיר מקלט אלא רק זמן קצר.

וכן אמר בתהלים דוד המלך (נה כג) "השלך על ד' יהבך והוא יכלכלך", שפירושו של דבר תשליך את כל הבעיות והצרות שלך לבורא עולם והוא ידאג להצילך מכל רע.

וכן אנו מוצאים ענין זה אצל דוד המלך שבשעה שעמד דוד המלך להיפטר מן העולם אמר בצוואה לבנו שלמה, שלאחר שיפטר מן העולם שיוציא את שמעי בן גרא למות בגלל שהוא קילל את מלך ישראל, והמקלל את המלך חייב מיתה, כמ"ש (מלכים א ב ח) "והנה עמך שמעי בן גרא בן הימיני מבחורים והוא קללני קללה נמרצת ביום לכתי מחנים והוא ירד לקראתי הירדן ואשבע לו בה' לאמר אם אמיתך בחרב, ועתה אל תנקהו כי איש חכם אתה וידעת את אשר תעשה לו והורדת את שיבתו בדם שאול", וכתוב בנביא שלאחר שנפטר דוד המלך קרא שלמה המלך לשמעי בן גרא ואמר לו אני גוזר עליך שלא תצא מירושלים וביום שתצא מירושלים מות תמות, ומסופר בנביא (שם ב לט) שאחרי שלוש שנים ברחו שני עבדים של שמעי ויצאו מחוץ לירושלים, וכשראה כך שמעי הוא רדף אחריהם ויצא מירושלים, וכששמע שלמה המלך ששמעי יצא מירושלים הוציאו להריגה.

שואלים חז"ל מדוע שלמה המלך עשה כך שאמר לו שלא יצא מירושלים ואם יצא הוא ימות, הרי אם שלמה רצה לקיים את צוואת דוד המלך היה ישר מוציא את שמעי בן גרא להריגה שהרי זה שציווה אותו אביו. ועוד אולי הוא לא היה יוצא כלל מירושלים?

אלא מבארים חז"ל ששמעי בן גרא היה צדיק גדול והיה ראש הסנהדרין (רש"י שמואל ב ט"ז י שהיה ראש לסנהדרין ע"ש וכן אי' בבעל הטורים שמות כ"א י"ז דשמעי בן גרא היה

ראש לסנהדרין) והיה רבו של שלמה המלך כמו שאמרו חז"ל (ברכות ח:) שכל זמן ששמעי היה חי לא נשא שלמה את בת פרעה, ושלמה המלך לא ידע מה לעשות מצד אחד יש מצוה לקיים דברי המת ושמעי קילל את מלך ישראל וחייב מיתה, ומצד שני אולי שמעי לא חייב מיתה כי הוא עשה תשובה, לכן מה עשה שלמה המלך השליך את הדין לבורא עולם, ואמר שלמה לשמעי שלא יצא מירושלים ואם יצא מירושלים יהיה חייב מיתה, ואמר שלמה אם מן השמים שמעי חייב מיתה הקב"ה יסובב את הענין ששמעי יצא מירושלים, ואם הוא לא חייב מיתה הוא לא יצא מירושלים. וכשיצא שמעי מירושלים הוברר הדבר שהיה חייב מיתה מידי שמים.

לומדים אנו מכאן יסוד גדול ביותר שיהודי צריך להשליך על בורא עולם את הספיקות שלו, והקב"ה יושיע אותו כמו שאמר דוד המלך בתהילים (נה כג) "השלך על ד' יהבך והוא יכלכלך" ועל ידי שישען על בורא עולם הקב"ה ינחה אותו בדרך הטובה ביותר.

פטירת אהרון הכהן

אומרת התורה (במדבר לג לז - לט) 'ויסעו מקדש ויחנו בהר ההר בקצה ארץ אדום ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימות שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו בהר ההר'.

התורה הקדושה בפרשה מספרת על פטירתו של אהרון הכהן, ובשבת הקרובה יחול בדיוק ההילולה של אהרון הכהן שנפטר בא' באב, תאריך הפטירה היחיד שמוזכר בתורה הוא אצל אהרן הכהן בפרשתנו.

שואל ה"תרומת הדשן", מדוע שונה מיתתו של אהרן מכל מיתת צדיק ומהאבות הקדושים שיום פטירתם לא מופיע, ומדוע בפרשת "חוקת", שם מתואר מיתתו של אהרן לא נכתב מתי נפטר?

ומתרץ התרומת הדשן שאחרי שאהרן מת, כתוב (במדבר כא א) "וישמע הכנעני", ומבואר בגמרא (ראש השנה ג א. הובא ברש"י שם) מה הם שמעו? שמת אהרן והסתלקו

ענני הכבוד שהיו בזכות אהרן, והם חשבו שאפשר מעכשיו להילחם בישראל

וכותב בעל ה"תרומת הדשן", שאולי הסיבה שהכנעני חשב שהוא יצליח להילחם עם ישראל כיון שאהרן נפטר בחודש אב, והגמרא בתענית (כט ב) אומרת שחודש אב הוא מזל רע לישראל, לכן התורה פירטה מה הסיבה שהוא יצא להילחם, כי זה היה בחודש אב.

אומר השל"ה הקדוש (של"ה מסכת תענית פרק תורה אור אות קכד) לכן נאמר בגמרא (תענית כו ב) משנכנס אב ממעטים בשמחה ולמה?

אלא מכיון שראש חודש אב, זה זמן פטירתו של אהרון הכהן, על זה ממעטים בשמחה, זה לא קשור לחורבן בית המקדש, אלא לפטירתו של אהרון הכהן.

למה אהרון לא מבקש להיכנס לארץ ישראל?

כתב המגלה עמוקות, (אופן כ"ח) - יש לתרץ קושיה גדולה, מדוע לא ביקש אהרון, על כניסתו לארץ ישראל?

אלא אומר המגלה עמוקות - לפי שראה אהרון שתתגלגל נשמתו בעזרא, בסוד הוא עזרא עלה מבבל, וזה מה שכתוב בפסוק, בספר עזרא (ז ו) הוא עזרא עלה מבבל והוא סופר מהיר בתורת משה אשר נתן ה' אלהי ישראל ויתן לו המלך כיד ה' אלהיו עליו כל בקשתו... מביאים את כל השושלת שלו, ולכן, כיון שראה אהרון, שתתגלגל נשמת בעזרא הסופר, ועזרא הסופר יהיה בארץ ישראל, ויבנה את בית המקדש השני, לכן הוא לא ביקש!

ואומר השפת אמת - כתוב בספר חסידים, מעשה באדם אחד, שלכל לוויה, היה הולך עם נעלי בית כי אמר לא יכול להיות שאדם נפטר ואני אלך עם נעלים. ולכן בכל לוויה, היה מוריד את הנעלים ונועל נעלי-בית, הקב"ה שילם לו. הוא נפטר בתשעה באב. כל המלווים, הלכו עם נעלי בית. להראות כמה הקב"ה, מייקר אותו.

אומר השפת אמת - אתה יודע מתי הקב"ה סילק את אהרון? בראש חודש אב. שמשנכנס אב, ממעטים בשמחה, כדי שלא יהיה יהודי אחד,

שלא יזכור את אהרון הכהן! באותו יום שמתחילים את האבלות, תזכור! זה היום של אהרון הכהן.

הילולת רבי אלעזר אבוחצירא זיע"א

בז"ך בתמוז יום ההילולה של הדוד שלנו האדמו"ר הצדיק רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל .

והיה צדיק יסוד עולם כל ימיו היה עמל בתורה בקדושה וחסידות ובצומות והיתה לו שמירת העינים שלא היה כדוגמתה שלא הסתכל יותר מארבע אמותיו.

אלעזר ר"ת עין לא ראתה אלוקים זולתך, שפירושו שהצדיק לא הסתכל על שום דבר רק על קדושה, וזה היה כוחו של הצדיק של שמירת העין שלא היה כדוגמתו בקדושת העינים, כמו שכותב בזוהר הק' שעיקר הקדושה של האדם זה תלוי בשמירת העיניים, שכאשר האדם מסתכל על דבר קדוש הוא שואב קדושה, ולהיפך כאשר האדם מסתכל על דבר טמא הוא שואב טומאה, ועל ידי שאדם שומר את עיניו שלא להסתכל בדברים האסורים יכול האדם לזכות לראות מתחילת העולם ועד סופו, וכל הקדושה של האדם הכל תלוי בשמירת העיניים, ולכן הצדיקים לא היו מסתכלים אפילו בפניו של אדם רשע.

מסופר שפעם שאל הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל את בבא סאלי זיע"א איך זכיתם לכח הזה שברכותיכם מתקיימות, ענהו הבבא סאלי בענווה: זכות אבות. אמר לו הגר"מ: גם לנו יש זכות אבות (אביו היה הג"ר סלמן אליהו בעל "כרם שלמה" על עץ חיים). אמר לו הבבא סאלי: קדושת הפה וקדושת העינים.

מסופר שבשעת הברית של רבי אלעזר אמר הבא סאלי לבנו הבבא מאיר תתן לתינוק את השם אלעזר א"ל אבל חשבתי לקרוא לו שם אחר אמר לו איך אפשר לא לקרוא לו אלעזר שרבי אלעזר בנו של רשב"י נמצא אתנו ומשתתף בברית המילה.

סיפר הגאון רבי ראובן אלבז שהיה לומד עם הצדיק בישיבת פורת יוסף, והצדיק היה יושן על ארגז ולא על מיטה, ובשעה שהיה לומד וכבר היה עייף היה ממלא קערה של מים

קפואים והיה מכניס את רגליו שלא ירדם בשעת הלימוד תורה, רואים עד כמה הצדיקים היו מוסרים נפשם על לימוד תורה.

כמו שאומרת הגמרא (יומא לט א) אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, אדם מקדש עצמו בעולם הזה מקדשים אותו בעולם הבא.

וכל מה שהיה גוזר היה מתקיים, כי היה פרוש מכל תענוגות העולם הזה והיה מסגף עצמו מאוד בקדושה ובטהרה.

הגמרא אומרת אחרי שנחרב בית המקדש בני ישראל התנחמו בצדיקים שאף על פי שבית המקדש נחרב אבל אפשר להתקרב להקב"ה על ידי שמתקרבים לצדיקים וכך היהודים מצאו נחמה שאע"פ שנחרב בית המקדש היה להם צדיק שקראו לו גדליהו בן אחיקם עד שקם יהודי מתוך בני ישראל שקראו לו ישמעאל בן נתניה וקם ודקר בחרב את גדליהו ושהצדיק נהרג בני ישראל לא מצאו נחמה וירדו לגלות ואף אחד לא נשאר בארץ ישראל.

כתוב במדרש (איכה רבה א לז) מצינו שסילוקן של צדיקים קשה לפני הקדוש ברוך הוא יותר ממאה תוכחות חסר שתים שבמשנה תורה, ומחורבן בית המקדש, בתוכחות כתיב (דברים כח נט) והפלא ה' את מכותיך, ובחורבן בית המקדש כתיב ותרד פלאים, אבל בסילוקן של צדיקים כתיב (ישעיה כט יד) לכן כה אמר ה' הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא, וכל כך למה (שם ישעיהו כט) ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר'

הבעל שם טוב הק' אומר בכל דור יש בחינת עשרת הרוגי מלכות וכך הצדיק יסתלק מן העולם בבחינת עשרת הרוגי מלכות, יהי רצון שזכותו תגן על כל הקהל הקדוש.4

מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"

השיעור השבועי

מפי מורינו ורבינו בנם של קדושים האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד **בית מאיר**
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד
ביום שלישי ה' אב 2.8.22
בשעה 20:45 בדיוק

הציבור מוזמן להשתתף